

Žalobou, o niž jde, domáhala se žalobkyně Marie M. na Václavu N. jako vlastníku auta a na Jindřichovi B., jenž jí úraz autem způsobil, náhrady škody 31.563 Kč. **P r v ý s o u d** žalobu proti Václavu N. zamítl, žalobě proti Jindřichovi B. částečně vyhověl a přisoudil žalobkyni 3.403 Kč, z toho na bolestném 2.804 Kč. **O d v o l a c í s o u d** nevyhověl odvolání žalobkyně, jímž vzala v odpor jen výši přisouzeného bolestného.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání dovozuje, že při výměře bolestného jest bráti zřetel i na stupeň zavinění žalovaného, škůdce, který škodu, bolest způsobil, při čemž poukazuje k odůvodnění svého právního názoru jednak na ustanovení § 1331 obč. zákona, podle něhož má škůdce, byla-li škoda způsobena ze zlého úmyslu nebo činem trestným, nahraditi dokonce i cenu zvláštní obliby, jednak na ustanovení § 1325 obč. zák., podle něhož jest bolestné vyměřiti podle vyšetřených okolností, mezi které jest počítati i stupeň viny škůdce. Občanský zákon má však v §§ 1325 až 1332 zvláštní ustanovení o nárocích na náhradu škody způsobené na těle, osobní svobodě, cti a majetku a pro rozsah každého z nich jsou dána zvláštní odchylná ustanovení. Stanoví-li se pro rozsah náhrady škody způsobené na těle v § 1325 obč. zák., že škůdce má nahraditi poškozenému bolestné vyšetřeným okolnostem přiměřené, jest pro rozsah tohoto náhradního nároku jen toto zvláštní ustanovení zákona rozhodné a nikoliv ustanovení § 1331 obč. zák., které pojednává o náhradě škody způsobené škůdcem na majetku poškozeného, podle něhož ovšem rozsah náhrady škody se řídí stupněm zavinění škůdce. Při výměře bolestného nelze stupeň zavinění považovati za důležitou okolnost, k níž jest přihlížeti. To vysvitá z ustanovení § 1325 obč. zák., kde se na rozdíl od ustanovení § 1329 a 1331 obč. zák. neklade vůbec důraz na stupeň zavinění. Plyne to však i z úvahy, že náhrada bolestného nemá býti trestem za bezprávný čin, nýbrž má býti poškozenému přiměřenou náhradou za útrapy, jež vytrpěl.

Čís. 14098.

Pokud pojišťovna, neodpověděvši po dlouhou dobu (osm měsíců) pojištěnci na dopis, jímž opětně prohlásil, že trvá na výpovědi odmítnuté pojišťovnou, a vrátil pojišťovně zaslanou pojistku, souhlasila se zrušením pojišťovací smlouvy.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1935, Rv I 362/33.)

P r v ý s o u d zamítl žalobu žalující pojišťovny se žalobním žádáním, by uznáno bylo právem, že žalovaní Josef R. a Adéla R. jsou povinni jako nástupci v držbě Anny R., Josef R. též jako její zákonný dědic

dodržeti pojišťovací smlouvu uzavřenou dne 4. června 1925 ohledně reality č. p. 19 v Ch. mezi žalobkyní a Annou R., a to nejméně do konce roku 1935 a platiti pojistné prémie, zejména zaplatiti prémii za rok 1931—1932 splatnou 1. ledna 1931, z těchto důvodů: Podle § 68 poj. zák. se posloupnost dědická pojištění nedotýká. V souzeném případě jest však prokázáno, že žalovaní nabyli usedlosti od Anny R. jednáním mezi živými, koupí, a nikoliv děděním, a jen nabytí usedlosti děděním se pojištění nedotýká. Krom toho jest nesporno, že žalovaní ani nejsou dědici Anny R. Z tohoto důvodu tedy žaloba odůvodněna není. Podle § 64 poj. zák., zcizí-li pojistník pojištěnou nemovitost, nastupuje nabyvatel do jeho práv a závazků, zcizitel neb nabyvatel jsou však povinni pojišťovateli neprodleně zcizení oznámiti. Podle § 65 poj. zák. je pojistitel i nabyvatel oprávněn pojištění vypovědět, pojistitel do 1. měsíce, co se o zcizení dověděl, a nabyvatel nemovitost vzal do držby. Jestliže však nabyvatel o pojištění nevěděl, může pojištění vypovědět do 1 měsíce, co se dověděl o pojištění, jinak jeho právo k výpovědi zaniká. Je nesporno, že žalovaní nabyli od Anny R. držby pojištěné usedlosti koupí dne 8. prosince 1930, a že pojišťovací smlouva byla jimi vypověděna dopisem z 10. ledna 1931, který žalobkyně dostala kolem 14. ledna 1931. Výpověď tato byla tedy dána po uplynutí 1. měsíce od nabytí držby usedlosti, ale žalovaní namítají, že se o pojištění dověděli teprve dne 10. ledna 1931, a tato skutečnost je prokázanou. Dověděli-li se o pojištění teprve dne 10. ledna 1931, a téhož dne pojištění dopisem z téhož dne, který žalobkyně podle vlastního doznání obdržela 14. ledna 1931, vypověděli, vypověděli pojištění podle § 65 poj. zákona včasné. Touto výpovědí pojištění zaniklo s okamžitou platností, a žalobní žádost, že žalovaní jsou povinni do konce roku 1935 v pojištění setrvat, prémie platit a zaplatiti prémii splatnou 1. ledna 1931 v zažalované výši, není odůvodněna. I námitka žalovaných, že žalobkyně mlčky projevila souhlas s výpovědí, ana od konce února 1931 do poloviny října 1931 jim na poslední dopis neodpověděla a nic nepodnikla, jest odůvodněna. Je nesporno, že prvžalovaný žalobkyni na její dopisy z 2. února 1931 a 7. února 1931, které dostal současně s přepsanou pojistkou dopisy ze 14. února 1931 a 24. února 1931 odpověděl, že na výpovědi z 10. ledna 1931 trvá, a pojistku vrátil, a že žalobkyně teprve téměř za 8 měsíců dopisem z 15. října 1931 odpověděla, že je povinen v pojištění setrvat, že ho žádá o zaplacení prémie splatné 1. ledna 1931 do 15. listopadu 1931, jinak že ho zažaluje. Žalobkyně sice tvrdí v tomto směru, že musila konat šetření, zda výpověď byla dána oprávněně, poněvadž prý prvý žalovaný ve výpovědi bližší důvod neudal, ale z dopisů prvžalovaného z 10. ledna 1931 a z dopisu žalobkyně z 2. února 1931 je patrné, že prvý žalovaný udal jako důvod výpovědi koupi usedlosti, a že žalobkyně už dne 2. února 1931 věděla o tom, že koupě se stala 8. prosince 1930. Poněvadž šlo o požární pojištění, bylo povinností žalobkyně podle § 914 obč. zák., jak žádá obvyčej poctivého obchodu, by k setrvání žalované na výpovědi a k vrácení pojistky zaujala stanovisko ihned, a nenechala o tom žalované v pochybnosti. Jestliže žalobkyně tak neučinila, nýbrž téměř celých 8 měsíců se na to ani nezvala, lze podle § 863 obč. zák. v tomto jejím opomenutí shledávati, že mlčky schválila stanovisko žalované a její výpověď. O d v o l a c í s o u d k odvolání žalobkyně změnil

částečně rozsudek prvního soudu a uznal právem, že žalovaní jsou povinni pojišťovací smlouvu dodržeti a zaplatiti pojišťovací prémii splatnou 1. ledna 1931 ve výši 436 Kč, jinak rozsudek prvního soudu potvrdil z těchto důvodů: Prvý žalovaný sice jako strana uvedl, že jen věděl, že dům jest u S. pojištěn, že však nevěděl, u které pojišťovací společnosti, že se dozvěděl teprve při projednávání se zástupcem A. Františkem S., že dům jest pojištěn u žalující strany. Druhá žalovaná udala jako strana, že vůbec nevěděla, že dům jest pojištěn u žalobkyně a že též nemůže uvést, kdy se dozvěděla o pojištění. Ale z dluhopsu z 20. prosince 1930 vyplývá, že se žalovaní zavázali pojistiti usedlost proti požáru, takže se v době uzavření předací smlouvy z 8. prosince 1932 muselo mluvit o pojištění. Odvolací soud proto zjišťuje, že prvnímu žalovanému bylo v době převzetí usedlosti známo, že hospodářství jest pojištěno u žalujícího ústavu. Ježto žalovaní, ač upomenuti a ač jim podle článku 9 č. 3 všeob. poj. podmínek udělena jednoměsíční dodatečná lhůta, nezaplatili premii dne 1. ledna 1931 splatnou, museli býti podle § 65 zák. č. 501/17 ř. z. odsouzeni k zaplacení této premie s úroky z prodlení, při čemž se poukazuje ohledně druhé žalované ještě k tomu, že vlastně až do dnešního dne nevypověděla pojištění u žalobkyně, poněvadž výpověď byla vyslovena dopisem z 10. ledna 1931 jen prvním žalovaným a jen v jeho vlastním jméně.

N e j v y š š í s o u d obnovil k dovolání žalovaných rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Pravoplatně jest rozhodnuto, že žalovaní vypověděli pojistnou smlouvu opožděně, po projití lhůty § 65 odstavec 2 zákona o pojišťovací smlouvě č. 501/17 ř. z. Avšak ke zrušení pojišťovací smlouvy došlo souhlasem obou stran, jak dovolatelé doličují dovolacím důvodem § 503 č. 4 c. ř. s. tím, že žalující pojišťovna neodpověděla po osm měsíců žalované straně na dopis ze dne 14. února 1931, jímž tato opětně prohlašuje, že na výpovědi trvá a jež dopisem ze dne 24. února 1931 vrátila pojišťovně i zaslanou jí pojistku. Neboť tak dlouhé mlčení musilo vzbuditi u žalovaných důvodné přesvědčení, že pojišťovna souhlasí se zrušením pojišťovací smlouvy a že změnila své původní odmítací stanovisko, zejména, uváží-li se, že šlo o požární pojištění budov, o nichž nelze pojistníka nechat po tak dlouhou dobu v pochybnosti, zda pojištění trvá či nikoliv a znesnadniti mu po případě pojištění u jiné pojišťovny, ano jde o velké majetkové hodnoty, jež by v tak dlouhém mezidobí mohly případně bez náhrady přijíti ke zkáze. Žalovaní uzavřeli ovšem ihned pojištění u jiné pojišťovny, to však nezprošťuje žalující stranu od bezodkladné odpovědi, ana jim při záporné odpovědi musila poskytnouti závčas možnost, by dvojité pojištění mohli uvést v soulad se zákonem a se svými hospodářskými poměry. Nezáleží proto na tom, zda žalující pojišťovna nemínila dlouhým mlčením projevit souhlas se zrušením, nýbrž rozhodnou jest vůle skutečně projevená, to jest, jak její mlčení zevně působilo na bezelstného smluvníka při rozumovém výkladu mlčení. To vyžaduje důvěru v zevnější okolnosti a nebezpečné následky pro pojistníka plynoucí z dlouhého mlčení a vyžadovala proto poctivost

stýku (§ 915 obč. zák.) bezodkladné vyjádření se pojišťovny, pokud otálení neomluvila. Omluvu nelze spatřovati v tom, že musila prováděti napřed šetření, neboť to jí nebránilo, aby neuvědomila žalovanou stranu, že jí konečné rozhodnutí sdělí po skončeném šetření. Žalovaný vypověděl a trval na výpovědi ovšem jen vlastním jménem, avšak vypověděl smlouvu celou, týkající se i nedílné části nemovitosti patřící žalované manželce. Z toho musila pojišťovna seznati, že žalovaný jedná i jako správce manželčina jmění (§ 1238 obč. zák.) a že manželka s tím dokonce souhlasila jest patrné z toho, že i ona trvá ve sporu na zrušení pojišťovací smlouvy.

Čís. 14099.

K odevzdání věci značné váhy a velikosti (klavíru) mezi členy rodiny obývajícími společný byt stačí prohlášení zcizitele, že věc jest vlastnictvím nabyvatele, a přijetí tohoto prohlášení nabyvatelem, přistupuje-li k tomu další okolnost, že všem členům rodiny bylo známo, že zcizitel ono prohlášení učinil a že vlastníkem věci jest nabyvatel.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1935, Rv I 1750/34.)

Žalobě podle § 37 ex. ř. první soud nevyhověl, máje za to, že klavír, žalobou z exekuce vylučovaný, nebyl žalobkyni jejím otcem slovy: »To piano je Tvoje, uč se, je to do výbavy« odevzdán způsobem vyhovujícím ustanovení § 425 a násl. obč. zák., i když žalobkyně při tom odpovíděla: »Já Ti děkuji, a budu se učit na piano«. Odvolací soud rozsudek prvního soudu změnil a uznal právem, že exekuce vedená na klavír je nepřípustná, z těchto důvodů: Odvolací soud vzal za prokázáno, že otec žalobkyně, který byl operním pěvcem v Praze a s nímž žalobkyně bydlela ve společné domácnosti, koupil žalobkyni, když jí byla čtyři léta a začala se učit zpěvu a hře na piano, piano, o něž jde, a daroval je jí slovy: »To piano je Tvoje, uč se, máš ho do výbavy«. Při tom jí odevzdal zároveň klíček od piana, který žalobkyně od něho převzala a piano jím, arcíť ne stále, zavírala. Klíček ten si uschovala; klavír byl jediná věc, kterou od otce do výbavy obdržela; na piano se od té doby učila a naň hrála, majíc klíček od něho stále ve své úschově, a as po dvou nebo třech letech, když se provdala, ježto její muž měl vlastní piano, a byt manželův byl malý, dvoupokojový, nechala piano po sňatku doma u rodičů, a později asi v roce 1916 zapůjčila je své provdané mladší sestře Antonii S., aby se její 5letá dcera mohla na něm učit hráti, sdělivši jí, že jí to piano půjčí, ale, kdyby se její dcera (dcera žalobkyně) vdala, že by si je vzala nazpět. Antonie S. si na to piano z bytu rodičů za souhlasu žalobkyně vzala, a dala přestěhovati do svého bytu na Ž., pak do T. a posléze do B., kde bylo pro žalovanou stranu zabaveno. Také všichni v rodině byli toho domnění, vlastně věděli, že klavír jest žalobkyně, t. j. patří vlastnický žalobkyni. Právním důvodem (§ 380, § 424 obč. zák.) jest tu darování (§ 938 obč. zák.), tradicí skutečné odevzdání piana tradicí symbolickou v § 427 obč. zák. uvedenou odevzdáním klíčku žalobkyni k darovanému pianu, tedy nástroje, jímž se příjemce uvádí do stavu výlučně ujmouti se držby. Nešlo